

Warszawa, 27-02-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

III.7060.36.2023.AJ

Pan
Henryk Kowalczyk
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Premierze,

Rzecznik Praw Obywatelskich jest adresatem skarg dotyczących zasad zawieszenia renty rolniczej w przypadku prowadzenia działalności rolniczej (art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, Dz. U. z 2023 r. poz. 208), w odniesieniu do małżeństwa rolników, z których jeden z małżonków pobiera emeryturę, a drugi rentę rolniczą.

W związku z ostatnimi zmianami legislacyjnymi, zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej nie jest już warunkiem koniecznym do wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej (obowiązująca od 15 czerwca 2022 r. zmiana na mocy ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników Dz. U. z 2022 r. poz. 1155). Ustawodawca nie zdecydował, aby takie rozwiązanie wprowadzić również w stosunku do rencistów.

Na gruncie art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w celu podjęcia przez KRUS wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej konieczne jest zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej, tzn. rencista powinien przenieść własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego na inną osobę. Przeniesienia

własności gospodarstwa rolnego może nastąpić w drodze: umowy darowizny, umowy o dożywocie, umowy sprzedaży. Natomiast rencista, który nie chce wyzbywać się własności gospodarstwa rolnego, spełni warunek zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli wydzierżawi gospodarstwo rolne innej osobie fizycznej lub prawnej. Z tym, że aby umowa dzierżawy mogła stanowić podstawę do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej - oprócz warunków określonych przepisami kodeksu cywilnego - musi spełniać warunki szczegółowo określone w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników. Należy zaznaczyć, że ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje, w ściśle określonych przypadkach, wypłatę 50% lub 75% albo 100% części uzupełniającej renty rolniczej, mimo że rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Obowiązujące regulacje przewidują m.in, że w przypadku, gdy rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata renty nie ulega zawieszeniu (z art. 28 ust. 11 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). W tym przypadku część uzupełniająca renty wypłaca się w pełnej wysokości (100%).

Przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie przewidują zastosowania ww. rozwiązania w sytuacji, gdy jeden z małżonków pobiera emeryturę, a drugi z małżonków pobiera rentę. Aktualnie, co wskazano wyżej, do wypłaty części uzupełniającej emerytury nie jest wymagane zaprzestanie działalności rolniczej do rencisty, zaś w sytuacji niezaprzestania działalności rolniczej w dalszym ciągu mają zastosowanie omówione wyżej zasady zawieszania części uzupełniającej renty rolniczej. Innymi słowy rencista, małżonek rolnika podlegającego ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, pobiera pełną rentę do czasu, gdy ten rolnik nabędzie prawo do emerytury, wtedy bowiem wpłata renty małżonka rencisty zostaje zawieszona (100% części uzupełniającej).

Problem ten zauważono w dyskusji w ramach prac legislacyjnych nad ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy ubezpieczeniu społecznego rolników (Dz. U. z 2023 r. poz. 337) podczas posiedzenia w dniu 10 stycznia 2023 r. połączonych sejmowych Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

gdzie Sekretarz Stanu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Pani Anna Gembicka odniosła się do możliwości podjęcia odpowiednich działań w tym przedmiocie¹.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.) uprzejmie proszę Pana Premiera o zajęcie stanowiska w sprawie planowanych prac legislacyjnych w tym zakresie.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Pani Poseł Urszula Rusecka
Przewodnicząca Komisji Polityki Społecznej i Rodziny
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej e-PUAP
2. Pan Robert Telus
Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej e-PUAP
3. Pan Senator Jan Filip Libicki
Przewodniczący Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej e-PUAP
4. Pan Jerzy Chróścikowski
Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Senat Rzeczypospolitej Polskiej e-PUAP

¹ <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/biuletyn.xsp?sknrn=PSR-146>